

Evaluatie “Gezond met Haver” (IN-062)

Projectperiode: 1 april 2007- 1 augustus 2008

Projectpartners: PRI-WUR, PPO-AGV, Bake Five, Van Dijke Semo, WUR-META, Leiden UMC, BioWad, FreeOf, Graanpletterij De Halm, Imagro, Nederlandse Coeliakievereniging (NCV), Fontys, Universiteit Brabant, WUR- voeding, CGN.

Beoogde betekenis voor TransForum

De landbouw zit als producent aan het ene eind van de keten, de stadsbewoner als consument aan het andere. Ze zijn alleen nog via allerlei tussenschakels met elkaar verbonden. Metropolitane landbouw bestaat uit allerlei vormen van landbouw en inrichting van de agroproductieketen. Voor allemaal geldt dat ze plaatsvinden in een metropolitane omgeving, expliciet gericht zijn op de uiteenlopende behoeften van de stedelijke populatie. In dit project was het de ambitie om een nieuwe verbinding te creëren tussen de agrosector en gezondheidssector om zo nieuwe producten en nieuwe product-markt te ontwikkelen. Het beoogde resultaat was een haverketen die hoogwaardige producten levert en die daarmee bij kan dragen aan de vermindering van enkele belangrijke maatschappelijke gezondheidsproblemen (coeliakie, obesitas, hart- en vaatziekten, diabetes, kanker). Dit project had tevens moeten leiden tot de ontwikkeling van een glutenvrije keten op basis van haver. Allergie voor gluten (coeliakie) vormt een toenemend gezondheidsprobleem. Haver vormt een goed alternatief voor mensen die allergisch zijn voor gluten.

In Fase 1 lag de nadruk op de ontwikkeling van een nieuwe keten, en was daarmee voorwaarden-scheppend voor het vervolg van het project (Fase 2). In Fase 2 zouden nieuwe markt en productconcepten verder worden ontwikkeld. Echter, aan het einde van Fase 1 was er geen duidelijke regie/energie vanuit de ketenpartijen. TransForum heeft daarom besloten niet door te gaan met investeren in de tweede fase.

Connected Value Development niet geslaagd: de belangen in het spel

Aan het einde van Fase 1 was er nog geen duidelijke regie/energie vanuit de ketenpartijen. Interessant onderzoek werd uitgevoerd, terwijl de verbinding met ondernemers niet van de grond kwam en het ontwerpen van een nieuwe keten werd uitgesteld. Bedrijven keken te lang naar elkaar, waardoor geen duidelijke visie werd geformuleerd. De kennisinstellingen zagen in dit project een kans om, in aansluiting van andere lopende projecten, onderzoek te doen aan allerlei aspecten van haver. Kleine bedrijven deden vooral mee om een *veilige* haverketen op te zetten om haverbrood te maken voor coeliakie patiënten. De grote bakkerij bedrijven zagen vooral een kans om *gezonde* haverproducten te gaan ontwikkelen. Zij wilden wel onderzoeken of *veilig* haverbrood kon worden gemaakt en dat vervolgens aan alle consumenten aan te bieden, maar ook het mixen van haver met andere graansoorten was voor hen een optie.

Een belangrijk signaal was dat de geheimhoudingsverklaring niet door iedereen werd getekend. Ook wilde de broodexpert zijn formule voor het nieuwe haverbrood niet prijs geven. De meeste deelnemers lieten niet het achterste van hun tong zien. Men wilde de onafhankelijke posities houden. Door de belangenstrijd is er geruime tijd geen samenhang in het project ontstaan. Er waren geen structuren die dit mogelijk maakten. De verantwoording is op het niveau van het project gebleven en niet neergelegd bij de groep.

De projectpartners hebben lange tijd nodig gehad om te wennen aan elkaar en aan het project. Het financieringsrisico leek hen groot, waardoor een afwachtende houding ontstond. TransForum gaat er van uit dat in een co-creatie proces de eindgebruikers een prominente rol hebben in de besluitvorming; het innovatieproces gebaseerd is op een gedeelde visie; relaties worden ontwikkeld gebaseerd op basis van vertrouwen; onderling leren tussen deelnemers wordt bevorderd; coalitievorming wordt bevorderd en verschillende typen kennis worden geïntegreerd. Door de belangenstrijd is er geruime tijd geen samenhang in het project ontstaan. Van een co-creatieproces was dan ook geen sprake. Omdat in het proces van Connected Value Development te weinig vorderingen werden gemaakt was het voor TransForum niet langer interessant om in Fase 2 te investeren.